

«ПРЫРУЧЫЦЬ» ЦЭГЛУ І ГЛІНУ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «ЧЗ».)

— Нерэальна зрабіць больш за 15 аб'ектаў за сезон, вы проста не вытрымаеце. Летась у мяне была печка за печкай, адну заканчваў, адразу ехаў класці другую, сям'ю практычна не бачыў. Дзякуй жонцы Надзеі, якая церпіць мае раз'езды і выходзіць дзяцей, — усміхаецца. — Калі б не было разумення з яе боку, магчыма, мне б давалося кінуць любімую справу.

Сезон у печнікоў цягнецца з красавіка да канца лістапада. У астатні час з-за халадоў класці печ няма сэнсу — яна проста не высохне і не ўстаіцца. На канструкцыі прасцейшыя ў майстра ідзе чатыры дні, на складаньня — 10—12 дзён. «Вось тут з прамавугольнай цэгла тачылася круглая, потым шліфавалася ўсё ўручную. Таму і часу пайшло шмат», — паказвае Арцём на фота адну са сваіх работ.

У яго альбоме некалькі дзясяткаў здымкаў. «Гэта я яшчэ даўно не абнаўляў, — заўважае суразмоўнік і паказвае чарговую печ. — Яна каштавала 5,5 тысячы еўра, практычна як машына. Мы рабілі яе ўдвух з братам сем дзён. Я пахудзеў за гэты час на 11 кілаграмаў! Амаль уначы прыезджаў дадому, клаўся спаць, а ў тры раніцы ўжо прачынаўся, бо ў галаве далей «складваліся» рады».

Якія печы найбольш папулярныя? Майстар кажа, што попытам карыстаецца ўсё: і каміны, і барбекю. У модзе таксама камінапеч Кузняцова.

— А гадоў дзевяць таму заказчыкам было без розніцы — толькі б яна грэла. Раней цагліны прадавалі крывыя, складаны дызайн рэалізаваць не атрымалася б, — тлумачыць мужчына.

Дарэчы, пра заказчыкаў. Сярод іх ёсць і звычайныя вясковыя бабулі (Арцём згадвае часы, калі яму прапаноўвалі заплаціць за працу бульбай), і замужныя людзі. Колькі будзе каштаваць печ, залежыць ад складанасці работы і матэрыялаў. Напрыклад, латвійская цэгла прадаецца па 1,5 еўра за штуку, а віцебская — па 60 капеек. Багатым кліентам, праўда, цана не важная, для іх галоўнае — увасобіць у жыццё сваю мару.

— Усе заказы незвычайныя, — кажа Арцём. — Работа творчая, пастаянна чамусьці даводзіцца вучыцца.

Жартуе, што рамантыкі ў гэтай прафесіі няма. Спіш, дзе даводзіцца, ясі, што знойдзеш. Ад-

добра, роўныя. Але асартымент вельмі маленькі. Заказчыкам хочацца дзверцы са шклом, рознымі ўзорамі, а ў нас гэтага няма.

Колькі печ можа праслужыць? Арцём называе тэрмін эксплуатацыі — 50—60 гадоў.

— Лепш за ўсё, вядома, карыстацца печку штодзень. Калі яна на лецішчы і паліцца рэдка, гэта не так добра. Мы за 30 гадоў рабілі капрамонт сваёй тры разы: «выграбалі топку» і нанова яе збіралі, — дзеліцца майстра. — Вось нядаўна ў заказчыкаў быў: дзеці фактычна сапсавалі печ. У сына быў дзень нараджэння,

яны паехалі кампаніяй на лецішча, напіхалі поўную топку дроў. Не ведалі, што халодную печ трэба паступова праграваць, каб яна расшырылася. А канструкцыю «расцягнула» ад гэтага ўсплёску энергіі, і пайшоў агонь. Добра, яшчэ своечасова заўважылі.

На заказ мужчына вязаджае з поўнай машынай інструментаў: балгаркі, дыскі, паліроўкі, дрэлі, насадкі, пылі... І заўсёды працуе з памочнікам. «Калі людзі чуюць, што падсобнаму рабочаму плацяць 50 долараў у дзень, не разумеюць, за што так многа. Але ж гэта цяжкая праца: пясок сеяць, цэглу насіць, раствор замешваць. Калі заказчык дужы, ён можа і сам дапамагачь».

Арцём дзеліцца назіраннямі: класці печы часта бяруцца муляры. У іх атрымліваецца ідэальная кладка — рука ж на будоўлі набіта. Але што павінна быць унутры, муляр не заўсёды разумее, таму, бывае, печ складзена цудоўна, а не дзейнічае.

Мінусы прафесіі? Майстар уздыхае: ні на што іншае часу не застаецца. Раней ёй быў заядлым рыбаком. Ёсць і лодкі, і матор, і спінінгі, але ўжо два гады не да гэтага.

— Калі хочаш заставацца запатрабаваным, трэба шмат працаваць. Тут не ў грашах справа, прагі нажывы ў мяне няма — людзі чакаюць. Альбо ты бярэшся, альбо знойдуць іншага, — тлумачыць суразмоўнік.

— Не хацелася змяніць усё на ўтульнае крэсла ў офісе?

— Офіс я не пераношу, мне патрэбна свабода. Ды і з маёй работай лёгка трымаць сябе ў форме, — усміхаецца мужчына.

Дзеці яго яшчэ малыя: сыну чатыры гады, дачце — дзевяць.

— Ці хачу, каб нашчадак працягнуў справу? Складанае пытанне. Нас бацька не прымушаў. Да гэта трэба прыйсці, работа павінна табе падабацца.

Майстар упэўнены, што, калі ўкладаць душу, прыбытак будзе ў любой справе. «Але печніком трэба гадоў дзевяць папрацаваць, каб асвоіць прафесію як след. Не чакайце, што толькі скончыце курсы, і адразу насыплюцца «бабкі». Усё прыходзіць з вопытам».

Наталля ЛУБНЕЎСКАЯ.

Ідзі маладых

Не прамаргаць інфармацыю

Дзевятнаццацігадовы Ілья АРХІПАЎ прыдумаў мабільную праграму, якую прызналі адной з найлепшых у краіне сярод маладзёжных распрацовак: 4Read дазваляе чытаць у два разы хутчэй.

— Ідэя з'явілася даўно, бо тэмай хуткачытання я цікавіўся перш за ўсё для сябе. Вывучаў артыкулы, разглядаў і параўноўваў розныя метады, — расказвае чацвёртаккурснік Столінскага дзяржаўнага аграрна-эканамічнага каледжа. — Звычайнае чытанне прадугледжвае пераход ад слова да слова, мы вымушаны «рухаць вачамі» па старонцы. Гэта адбірае час. Прынцып 4Read заснаваны на тэхналогіі RSVP (ад англійскага Rapid serial visual presentation — хуткае паслядоўнае візуальнае прад'яўленне). Працуе яно так: словы выводзяцца па адным у фіксаванай вобласці экрана. Чытачам не трэба карыстацца перыферычным зрокам, за кошт гэтага і павышаецца хуткасць успрымання тэксту.

не тэксту. У мабільнай праграмы такіх недахопаў няма. Тэхналогія RSVP падыходзіць людзям з парушэннямі зроку і вокарухальнай актыўнасці. Вучоныя нават даказалі яе карысць пры лячэнні дыслексіі.

4Read зручная тым, што ўстанавіць яе можна на розныя аперацыйныя сістэмы (Linux, Windows, Android). Памер экрана пры гэтым можа быць любы — ад манітора камп'ютара да смартфонаў і нават разумных гадзіннікаў.

— Аднак працаваць яшчэ ёсць над чым. У планах дадаць у праграму функцыю распазнавання марганя, каб выключыць магчымасць пропуску інфармацыі, калі заплушчваеш вочы, — дзеліцца Ілья. — Сёння вельмі складана стварыць нешта новае. Бывае, прыдумаеш ідэю, напішаш код. Пасля пачынаеш шукаць у інтэрнэце штосьці падобнае і разумееш, што да цябе гэта ўжо дзясяткі людзей па ўсім свеце зрабілі. Але гэта не азначае, што не трэба спрабаваць. Зараз я распра-

Праграму малады сталінец напісаў літаральна за два тыдні. III Рэспубліканскі конкурс маладзёжных праектаў «Інфармацыйныя і мабільныя тэхналогіі для адукацыйнага працэсу» стаў для Ільі добрай матывацыяй.

— Дагэтуль была толькі задумка, а тут нарэшце з'явілася нагода яе рэалізаваць. Прызнацца, я не чакаў, што стану адным з пераможцаў. З усёй краіны з'ехалася столькі таленавітых хлопцаў і дзяўчат, у многіх былі неверагодна крутыя праекты! Мая праграма досыць простая, хоць і насамрэч карысная. Спампаваць яе можа любы ахвотны абсалютна бясплатна.

Калі параўноўваць «тэхналагічны» метады хуткачытання са звычайнымі курсамі, адразу становяцца відавочнымі перавагі першага.

«Класічныя» заняткі ў сталіцы каштуюць у сярэднім каля 250 рублёў. Каб засвоіць метадыку, спатрэбіцца не менш за два месяцы. На занятках будуць вучыць прынцыпам вертыкальнага чытання, а пры ім значна губляецца разумен-

цоўваю ўласны месэнджар. Іх існуе вялікая колькасць, аднак хочацца стварыць нешта сваё, зразумець, што і як там павінна працаваць.

Свае веды і навыкі хлопец пастаянна імкнецца прымяніць у справе. На вытворчай практыцы ён напісаў праграму для ўліку электраэнергіі ў мясцовай ЖКК.

— Калі шчыра, справаздача далася мне складаней, чым код, — з усмешкай зазначае праграміст.

Планы на будучыню Ілья пакуль не будзе:

— Сфера ІТ пастаянна развіваецца і змяняецца. Калі я выпушчуся з каледжа, могуць з'явіцца новыя кірункі. Адзінае, у чым упэўнены: буду пісаць праграмы на мове C++. Пасля заканчэння вучобы трэба будзе думаць і пра пераезд у сталіцу ці абласны цэнтр, бо спецыялісту-пачаткоўцу неабходна вучыцца працаваць у камандзе, пераймаць досвед старэйшых калег. Толькі вопытныя праграмісты могуць дазволіць сабе «хадзіць на работу», не выходзячы з дому.

Ганна КУРАК.

ночы ехаў да кліента ў вёску, той запэўніў: наконт ежы можаце не клапаціцца, у мяне ўсё ёсць. А насамрэч быў склад тушонкі. Шэсць дзён толькі ёй і харчаваліся. Арцём смяецца, што пасля на гэтыя бляшанкі глядзець не мог.

Самы складаны этап у рабоце — роўна выкласці першы рад, а далей ужо працэс сам пойдзе. У камп'ютарнай праграме можна дакладна разлічыць, колькі цаглінак спатрэбіцца на печ — плюс-мінус 10 штук. Хоць айчынная часам даводзіцца браць з запасам у 20—30 працэнтаў — партыі могуць значна адрознівацца па характарыстыках. Наогул многае з матэрыялаў прывозіцца з Расіі ці Еўропы.

— Узяць літыя дзверцы. У нас як выраблялі іх ва ўмоўным 1963 годзе, так і цяпер працягваюць. Так, яны